

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญในสังคมไทยปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน 3) เพื่อศึกษาบทบาท และวิธีการในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพระสงฆ์และสังคมแก่สังคมไทยในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาถึงแนวโน้มในอนาคต โดยใช้เทคนิคเดลฟาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อีก 2 ประการที่เหลือ คือ 4) เพื่อศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญสำหรับสังคมไทยใน 2 ทศวรรษหน้า 5) เพื่อศึกษาบทบาทและวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่สังคมไทยของพระสงฆ์ใน 2 ทศวรรษหน้า ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาที่จะต้องออกแบบสอบถาม ดังนั้นจึงต้องกล่าวถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และแผนปฏิบัติการวิจัยหรือขั้นตอนการทำวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในเรื่องที่จะศึกษานี้ ได้แก่ พระสงฆ์ไทยซึ่งมีความรู้และเชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนิกชนชาวไทยฝ่ายฆราวาสที่มีความรู้ด้านศาสนาเป็นอย่างดี ซึ่งผู้ศึกษาใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 17 ท่าน ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก โดยพิจารณาจากคุณสมบัติต่างๆ ดังนี้

1. พระสงฆ์ผู้เชี่ยวชาญ เลือกจากพระภิกษุสงฆ์ที่มีความรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมไทยและพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง โดยพิจารณาจากผลงานทางวิชาการที่แสดงออกด้วยการสอนและส่วนหนึ่งจากการเขียน นอกจากนั้น ส่วนหนึ่งท่านเป็นพระที่มีผลงานต่อสังคมอย่างกว้างขวาง ได้ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายสงฆ์ เป็นผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 รูป

2. ฆราวาสผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาเลือกฆราวาสที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมไทยในอดีต ปัจจุบันและอนาคตได้อย่างดี และส่วนหนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างดีอีกด้วย

โดยการพิจารณาจากงานวิชาการที่แสดงออกทางด้านการสอน การเขียน และการทำงานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ได้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นฆราวาส เป็นผู้ให้ข้อมูล 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้วิธีการศึกษารวบรวมข้อมูลจากงานเอกสาร การสัมภาษณ์ และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนดไว้ 5 ประการ มีขั้นตอนดังนี้

1. ในวัตถุประสงค์ 3 ประการแรก เป็นการรวบรวมโดยการศึกษจาก เอกสารงานวิจัย หลักการ และทฤษฎี และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ในวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งที่ 2 ประการ เป็นการศึกษาแนวโน้มในอนาคต ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟายซึ่งต้องทำการสอบถามจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 รอบ ดังนี้ คือ

2.1 แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-End Form) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเต็มที่ในแต่ละประเด็นคำถาม

2.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างขึ้นจากการรวบรวมและวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ร่วมกับการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและแนวคิดจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตอบ

2.3 แบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และมีข้อกระทงคำถามที่เหมือนกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 ทุกประการ แต่มีการแสดงค่ามัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquatile Range) ของข้อกระทงในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นรายชื่อที่คำนวณได้เพิ่มเติมลงในแบบสอบถามสำหรับ

เก็บรวบรวมข้อมูลในแบบสอบถามรอบที่ 3 ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้
ทบทวนคำตอบก่อนตัดสินใจตอบในรอบที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 รอบ การส่งแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยจะทำการ
ส่งด้วยตนเอง และบางส่วนไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และเนื่องจากระยะเวลาในการทำการศึกษ
สั้น ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องติดตามผลการตอบแบบสอบถามทั้ง โดยตนเอง และติดตามทางโทรศัพท์
เพื่อให้ได้ข้อมูลตอบกลับมากที่สุด ในระยะเวลาที่กำหนด

ส่วนในระดับของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ในเชิงสถิติมาใช้ในการ
การวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล คือ ใช้ค่า Mode และค่า mean สำหรับค่า mean ผู้ศึกษาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์
ผล โดยกำหนดเอาค่าไม่ต่ำกว่า 4.000 ถ้ามีค่าต่ำกว่านี้ คือ ตั้งแต่ 3.000 ถึง 1.000 ผู้ศึกษาจะไม่นำมา
วิเคราะห์สรุปผล เพราะถือว่าไม่มีนัยสำคัญ ขณะเดียวกันก็วิเคราะห์เชิงคุณภาพประกอบกันไปด้วย
โดยนำข้อมูลที่ได้อาธิบายเหตุผลเพิ่มเติม

ขั้นตอนการทำวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ค้นคว้าจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวารสารต่างๆ ตั้งแต่เดือน
ตุลาคม พ.ศ.2550-เดือนมิถุนายน พ.ศ.2551

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามปลายเปิดและรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ
นำมาสร้างคำถามปลายเปิดในรอบแรก ดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถามปลายปิดจากข้อมูลที่ได้รับการรอบแรก ปรับปรุงแก้ไข
และส่งแบบสอบถามปลายปิดในรอบสองให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมตอบ ในเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน
พ.ศ.2551

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติจากข้อมูลที่ได้ในรอบที่สอง และนำผลจากการ
วิเคราะห์มาสร้างแบบสอบถามและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมตอบ ในรอบที่สาม เดือนธันวาคม
พ.ศ. 2552-เดือนมกราคม พ.ศ.2553

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลแปลความจากแบบสอบถามในรอบที่สาม และเขียนรายงาน
ผลการวิจัย ในเดือนกุมภาพันธ์-เดือนมิถุนายน พ.ศ.2553